

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

PEOPLE'S PARTICIPATION IN THE PREPARATION OF THE DEVELOPMENT PLAN OF THE ROBMUANG SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUEANG DISTRICT, ROI ET PROVINCE

สุภัทรไชย ภาภักดี^{1*} พระครูสุตวรธรรมกิจ² สยามพร พันธไชย³ พระพลากร สุ่มกุล (อนุพันธ์)⁴

Supatarachai Papakdee¹ Phrakru Suttaworathumkit² Siamporn Phanthachai³

Phra Palakorn Sumangkhalo (Anupan)⁴

^{1,2,3,4} มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด

^{1,2,3,4} Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Roi Et Buddhist College

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด (2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา (3) เสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษากลุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง จำนวน 392 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาร์ยามาเน่ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน สำหรับทดสอบสมมติฐาน คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษากลุ่มเป้าหมายด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูป/คน ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์

ผลการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตามหลักอิทธิบาท 4 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านฉันทะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ ด้านวิมังสา

ผลการทดสอบสมมติฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา โดยภาพรวมแตกต่างกัน ประชาชนที่มีเพศและอายุต่างกัน การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ประชาชนที่มีระดับการศึกษาและอาชีพ การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา และมีส่วนร่วมตามหลักอิทธิบาท 4 นั้น ประกอบด้วย 1) ระดมกำลังในชุมชน 2) ร่วมกันจัดทำแผนพัฒนา 3) จัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้ชุมชน และ 4) ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกและคุณธรรม

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน, การจัดทำแผนพัฒนา, องค์การบริหารส่วนตำบล

* E-mail address: Supatarachai_p@outlook.co.th ¹ sompakdee@bhu@gmail.com ² siamporn.pun@mcu.ac.th ³ palakorn8052@gmail.com ⁴

ABSTRACT

The objectives of this research article were (1) to study the level of people's participation in the preparation of the development plan of Robmuang Subdistrict administrative organization Roi Et Province (2) Compare the participation of the people in the preparation of the development plan (3) Propose guidelines for developing people's participation in the preparation of development plans use research methodology mixed method research quantitative research Study of samples from 392 people living area in the Robmuang Subdistrict administrative organization The sample size was determined using Taro Yamane formula The statistics used in the data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation. And inferential statistics for testing the hypothesis is One Way ANOVA and qualitative research Study the target audience by means of in-depth interviews from key informants, 10 persons apply content analysis techniques from interviews.

The result of the study found that the level of people's participation in the preparation of development plans Overall, the average was at a high level, including participation in decision-making, participation in the action participation in benefits and participation in monitoring and evaluation. The results of a study on the level of people's participation in the preparation of development plans according to the principle of Iddhipāda 4 Overall, the average was at a high level, as follows: Chanda Viriya Citta Vimamsā

The results of the hypothesis testing of people's participation in the development plan. The overall picture is different, sex people and different age different participation People with educational and occupational levels participation is no different.

Guidelines for developing people's participation in the preparation of development plans and participation in accordance Iddhipāda 4 consisting of 1) mobilizing forces in the community, 2) developing a joint development plans, 3) creating a project to promote and develop careers for the community, and 4) promoting awareness and morality.

Keywords: Public Participation, Development Plans, Sub-District Administrative Organizations

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติให้มีการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 249 ภายใต้บังคับมาตรา 1 ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น สะท้อนให้เห็นว่ามีการให้อำนาจและอิสระในการบริหารจัดการแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น จากเดิมการกำหนดนโยบายจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคตลอดจนการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ ถูกควบคุมจากส่วนกลางทั้งสิ้น หลักจากได้มีการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีการถ่ายโอนภารกิจอำนาจในการกำหนดนโยบาย การปกครอง ตลอดจนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตน นอกจากนั้น เจตนารมณ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังอยู่บนแนวคิดพื้นฐานและความต้องการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบชุมชนของตนเองด้วย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) ถือว่าองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) คือหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการส่วนท้องถิ่น โดยประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจการบริหารงานของตำบลตามที่กฎหมายกำหนดไว้ มีอิสระในการบริหารงาน โดยรัฐบาลได้กระจายอำนาจในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจในการบริหารงาน รวมทั้งอำนาจอิสระในการจัดเก็บรายได้ของตนเอง คือภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นการฝึกหัดให้เรียนรู้การบริหารงาน การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้การแก้ไขปัญหา และการตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นไปอย่างตรงเป้าหมายมากที่สุด โดยมีกระทรวงมหาดไทย

กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการวางแผนพัฒนาที่เหมาะสม ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด การจัดทำแผนพัฒนาควรต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมด้วย การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นเป็นหลักการสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นระบอบการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน โดยหลักการกระจายอำนาจให้แก่ประชาชนทุกคน โดยการมีส่วนร่วมจะส่งผลให้ท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้มากที่สุดและแก้ไขปัญหาให้ประชาชนได้มากที่สุด การมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหลักสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญเป็นรากฐานและวิถีทางการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ทำให้ประชาชนรู้สึกว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่นที่ตนได้เข้าร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เช่น การเข้าร่วมฟังประชุมการประชุมสภา การเข้าร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและการเข้าร่วมกิจกรรมของท้องถิ่น ทำให้เกิดความรับผิดชอบและหวงแหนปกป้องสิทธิประโยชน์ที่พึงได้รับ (ดวงฤทธิ์ เบ็ญจาธิกุล ชัยรุ่งเรือง, 2564)

องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง ซึ่งถือเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่จะต้องมีการกำหนดนโยบาย แผนงานหรือโครงการ เพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจตามพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 และจะต้องใช้แผนพัฒนาเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน รวมทั้งให้บรรลุจุดมุ่งหมายของรัฐบาลที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมืองที่เรียกกันว่า “แผนพัฒนา 3 ปี” ได้มีการดำเนินงานเป็นประจำทุกปี โดยจะดำเนินการในทุกหมู่บ้านครอบคลุมทั้ง 20 หมู่บ้าน โดยขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนา จะมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมาย ยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งการกำหนดโครงการ/กิจกรรม และการจัด แผนพัฒนานั้นจะมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนา ท้องถิ่นในระดับต่าง ๆ และที่สำคัญองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินงานเพื่อตอบสนองต่อปัญหาที่ประชาชนประสบอยู่ โดยให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และที่ผ่านมาประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง ส่วนใหญ่ยังไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา มีแต่เฉพาะผู้นำชุมชน แกนนำภาคประชาชน และประชาชนบางกลุ่มในหมู่บ้านเท่านั้น ที่ให้ความสำคัญและเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาจึงทำให้ข้อมูลทางองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมืองได้รับ และนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นไม่ครอบคลุม และข้อมูลที่ได้รับส่วนใหญ่ไม่ได้มาจากความต้องการที่แท้จริงของประชาชน (องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง, 2564)

จากปัญหาดังกล่าว ได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมาย ยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งการกำหนดโครงการ/กิจกรรม และการจัดแผนพัฒนานั้น จะมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นในระดับต่าง ๆ และที่สำคัญองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องดำเนินงานเพื่อตอบสนองต่อปัญหาที่ประชาชนประสบอยู่ให้ได้ และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนานั้น ถือเป็นหัวใจสำคัญของการทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำแผนการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติเจตนารมณ์ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ประโยชน์สูงสุด คือ การอยู่ดี กินดี และมีการพัฒนาในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมืองต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 17,572 คน (ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง, 2565)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ได้จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง 392 คน

1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย 7 กลุ่ม ได้แก่ 1) นักวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์ 2) นักวิชาการทางพระพุทธศาสนา 3) บริหารท้องถิ่น 4) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 5) ข้าราชการประจำ 6) ผู้แทนผู้นำชุมชน และ 7) ตัวแทนภาคประชาชน รวมจำนวนทั้งสิ้น 10 รูป/คน

2. เครื่องที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม เพื่อใช้ศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 392 ชุด แบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน มี 5 ข้อคำถาม เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List), ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมืองอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการนำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ซึ่งมีลักษณะปลายปิด มีจำนวน 20 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ตามหลักสิทธิบาท 4 มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านฉันทะ (ความพอใจ) ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายาม) ด้านจิตตะ (ความเอาใจใส่) และด้านวิมังสา (ความไตร่ตรอง) ซึ่งมีลักษณะปลายปิด มีจำนวน 12 ข้อ และตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มีจำนวน 3 ข้อคำถาม

2.2 การตรวจเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาปรับปรุงตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ และนำแบบสอบถามไปทดสอบกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับเท่ากับ 0.950

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดทำแผนการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

3.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดทำแผนการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดทำแผนการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

3.4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดทำแผนการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

3.5 ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดทำแผนการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยมีแหล่งที่มาของข้อมูล 2 แหล่ง คือ

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source) ใช้แบบสอบถามในการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 392 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เก็บตามความเป็นจริง

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) เป็นการศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่มีผู้วิจัยและเก็บรวบรวมเอกสารทางวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ การสืบค้นจากสารสนเทศและข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ต้องการจะศึกษา แนวคิด ทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสนับสนุนงานวิจัยฉบับนี้ ซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามกระบวนการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน 392 ชุด จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่อไป

2) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) หลังจากขอหนังสือจากต้นสังกัดของผู้วิจัยถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์แล้ว จึงทำการนัด เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญสัมภาษณ์ตามที่กำหนด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์โดยใช้สถิติ ดังนี้

1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard.Deviation)

2) สถิติเชิงอนุมาน (Descriptive Statistics) สำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน โดยการทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.)

3) วิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด (Open ended Question) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด และข้อเสนอแนะอื่น ๆ วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis technique) ประกอบบริบทนำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกโดยวิธีการ ดังนี้

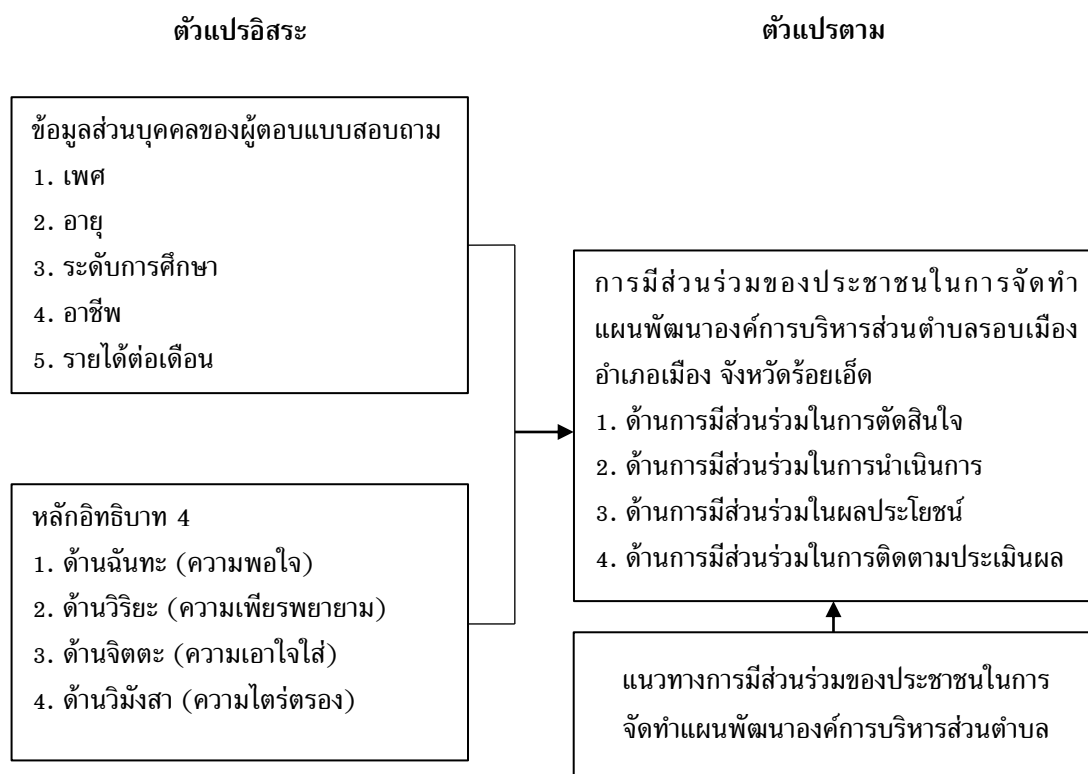
1) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ

2) นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจัดการบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

3) วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

4) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย	อันดับ
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.32	0.576	มาก	1
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	3.96	0.595	มาก	2
3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.91	0.761	มาก	3
4. ด้านการติดตามประเมินผล	3.78	0.710	มาก	4
รวม	3.99	0.611	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.661) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.576) รองลงมาเรียงตามลำดับ คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.595) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.761) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.710)

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ตามหลักอิทธิบาท 4

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ตามหลักอิทธิบาท 4	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย	อันดับ
1. ด้านจิตตะ (ความเอาใจใส่)	4.03	1.157	มาก	1
2. ด้านวิมังสา (ความไตร่ตรอง)	3.87	1.162	มาก	2
3. ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายาม)	3.66	1.290	มาก	3
4. ด้านฉันทะ (ความพอใจ)	3.56	1.338	มาก	4
รวม	3.78	0.157	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ตามหลักอิทธิบาท 4 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.157) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านจิตตะ (ความเอาใจใส่) ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 1.157) รองลงมาเรียงตามลำดับ คือ ด้านวิมังสา (ความไตร่ตรอง) ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 1.162) ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายาม) ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 1.290) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านฉันทะ (ความพอใจ) ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 1.338)

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 3 ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ 1 – 5

(n = 392)

สมมติฐาน	ตัวแปรทดสอบ	ค่า t	ค่า f	Sig.	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
1	เพศ	2.47		0.00**	✓	
2	อายุ		1.37	0.05*	✓	
3	ระดับการศึกษา		0.16	0.96		✓
4	อาชีพ		0.93	0.44		✓
5	รายได้ต่อเดือน		0.61	0.64		✓

ตารางที่ 3 ผลสรุปโดยรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (Sig. = 0.00**) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.05*) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 3 ประชาชนที่ตามระดับการศึกษาต่างกัน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.96) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.44) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 5 ประชาชนที่ตามระดับการศึกษาต่างกัน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.65) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

3. แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

จากการวิจัย ผลการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลทำให้ทราบถึงแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด และมีส่วนร่วมตามหลักอิทธิบาท 4 ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้ 1) การส่งเสริมให้ระดมกำลังในชุมชนลงมือช่วยกันทำจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 2) การส่งเสริมให้ร่วมกันในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 3) การจัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้ชุมชนมีพัฒนาการมีส่วนร่วมควบคู่กันเพื่อจะได้เป็นการพึ่งตนเองได้ และ 4) การส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกและคุณธรรม

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการติดตามประเมินผล เนื่องจากประชาชนได้เข้าร่วมประชุมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเสนอปัญหาความต้องการของชุมชน ประชาชนได้เข้าร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาชุมชน ประชาชนมีความยินดีและภาคภูมิใจเมื่อโครงการต่าง ๆ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และชุมชนมีส่วนร่วมการดำเนินโครงการ/กิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการประเมินความคุ้มค่าของแผนจากงบประมาณที่ใช้ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวัชชัย สนธิธมฺโม (วรรณานัน) (2561) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว พบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านจิตตะ (ความเอาใจใส่) ด้านวิมังสา (ความไตร่ตรอง) ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายาม) ด้านฉันทะ (ความพอใจ) ทั้งนี้เนื่องจากการส่งเสริมให้เกิดความพึงพอใจในการร่วมมือกันพัฒนาท้องถิ่น มีความเพียรพยายามในการปฏิบัติงานตามภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใส่ใจในการนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การพิจารณาไตร่ตรองความเหมาะสมเพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการอย่างแท้จริง ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาวิระชาติ โปธา (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดสองด้าน และอยู่ในระดับมากสองด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาลดลง ได้แก่ ด้านการใช้วิมังสาในการปฏิบัติหน้าที่ ด้านการใช้นิตยธรรมในการสร้างแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงาน ด้านการใช้หลักจิตตะในการปฏิบัติงาน และด้านการใช้หลักวิริยะในการปฏิบัติงาน

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มี ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรณี บุมี และพิชิต รัชตพิบูลภพ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลไทรมา อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกัน ในความคิดเห็นของผู้วิจัยจากกล่าวได้ว่าในสังคมไทยมองว่าผู้ชายเปรียบเสมือนช้างเท้า จึงได้รับการยอมรับจากสังคมให้เป็นหัวหน้าหรือเป็นผู้นำ ผู้หญิงจึงไม่ได้ให้ความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพราะมองว่าเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้ชาย ประชาชนที่มีเพศต่างกันจึงมีระดับการมีส่วนร่วมต่างกัน

ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัช วราสุนันท์ และ โชติ บดีรัฐ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบางระกำ เมืองใหม่ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในความคิดเห็นของผู้วิจัยจากกล่าวได้ว่าประชาชนที่มีอายุน้อยอาจจะยังไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม ยังมองไม่ออกว่าการมีส่วนร่วมสำคัญเพียงใด ซึ่งต่างจากประชาชนที่มีอายุ

มากกว่าที่มีประสบการณ์หลาย ๆ ด้านมองภาพได้กว้างกว่าเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการมีส่วนร่วม ประชาชนที่มีอายุต่างกันจึงมีระดับการมีส่วนร่วมต่างกัน

ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภทรรรณ วรเสฏฐ์ฐากร (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน ในความคิดเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าประชาชนที่ได้รับการศึกษามากกว่าหรือน้อยกว่ากันย่อมเข้าใจเรื่องของการมีส่วนร่วมไม่ต่างกัน เนื่องจากในกระบวนการศึกษานั้นต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน จึงทำให้ผู้ที่มีการศึกษาที่แตกต่างกันสามารถเข้าใจและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันจึงมีระดับการมีส่วนร่วมไม่ต่างกัน

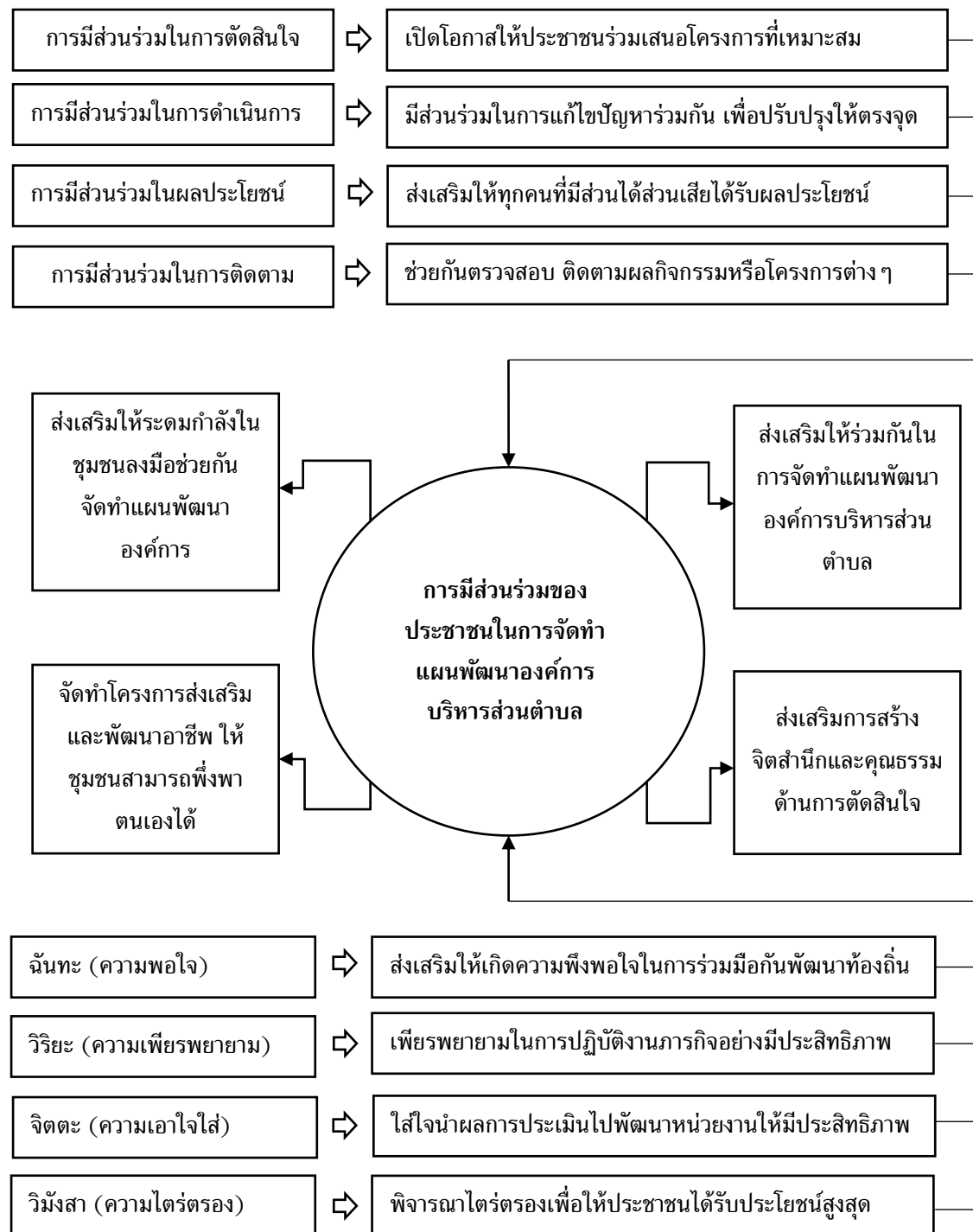
ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นราศักดิ์ ทองเกตุ (2564) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านผือ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี พบว่า ประชาชนที่อาชีพต่างกันมีความคิดเห็นในกิจกรรมของประชาชนในเทศบาลตำบล ไม่แตกต่างกัน ในความคิดเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกันย่อมมีมุมมองและประสบการณ์สามารถเข้าใจและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันจึงมีระดับการมีส่วนร่วมไม่ต่างกัน

ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศราวุฒิ ดาวกรงแก้ว (2563) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน:กรณีศึกษาเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนไม่แตกต่างกัน ในความคิดเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่าหรือน้อยกว่ากันย่อมเข้าใจเรื่องของการมีส่วนร่วมไม่ต่างกัน เนื่องจากทางท้องถิ่นมีการอบรมให้ความรู้กับประชาชนทุกหมู่บ้านภายในตำบลเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน จึงทำให้ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันสามารถเข้าใจและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันจึงมีระดับการมีส่วนร่วมไม่ต่างกัน

แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาเสนอแนะความคิดเห็นในการจัดทำแผน โครงการ และสนับสนุนในกิจกรรมที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำขึ้น ซึ่งประชาชนควรได้รับประโยชน์จากการพัฒนาแผนที่ตรงกับความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้นจริงของประชาชน รวมทั้งควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมติดตามประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของทางองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถอธิบายเป็นองค์ความรู้ใหม่ ได้ดังนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม พบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง ที่ผ่านมายังเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาน้อย ซึ่งมีเฉพาะผู้นำชุมชน แกนนำภาคประชาชน และประชาชนบางกลุ่มในหมู่บ้านเท่านั้น ที่ให้ความสำคัญและเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนา จึงทำให้ข้อมูลทางองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมืองได้รับนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นไม่ครอบคลุม และไม่ใช้ประเด็นปัญหาความต้องการที่แท้จริงของประชาชนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินการโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ การร่วมรับผลประโยชน์ และติดตามประเมินผลการดำเนินงานที่จะต้องอาศัยพลังใจในเป้าหมายเพื่อร่วมมือกันพัฒนาท้องถิ่น (ฉันทะ) มีความเพียรพยายามในการปฏิบัติงานภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ต่อชุมชน (วิริยะ) ใส่ใจต่อการดำเนินงานของชุมชน ในการนำผลการประเมินไปพัฒนาหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ (จิตตะ) และพิจารณาไตร่ตรองโครงการกิจกรรมที่ดำเนินงานเพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด (วิมังสา) ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างที่ต้องส่งเสริมให้ภาคประชาชนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในทุกระดับเพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เกิดประสิทธิผลและมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพสืบไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ภาครัฐควรพิจารณาทบทวนมาตรการ หรือนโยบายในด้านต่างๆ ของการพัฒนาชุมชนเพื่อนำผลลัพธ์และข้อมูลต่างๆ มาปรับใช้ให้เหมาะสมในระดับพื้นที่ และควรดำเนินการกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

1.2 ภาครัฐควรการสนับสนุนแนวทางการดำเนินงานการจัดทำแนวเขตพื้นที่การดูแลพัฒนาชุมชนให้มีความชัดเจน ถูกต้อง ตรงกับความเป็นจริงในทุกพื้นที่

1.3 ภาครัฐการทบทวน ศึกษาข้อมูลหรือภูมิหลังให้ชัดเจนก่อนกำหนดเป็นนโยบาย และควรส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับพื้นที่

1.4 ดำเนินการกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ในแต่ละนโยบายเพื่อประเมินผลและพิจารณาทบทวนประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในนโยบายดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะด้านการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมืองชุมชนมากขึ้น

2.2 ควรศึกษาว่าปัจจัยข้อใดบ้างที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ควรศึกษาว่าปัจจัยข้อใดบ้าง

2.3 ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริม สนับสนุนแนวทางในการการมีส่วนร่วมของประชาชน ในชุมชนให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

ดวงฤทธิ์ เบ็ญจาธิกุล ชัยรุ่งเรือง. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของ

กรุงเทพมหานคร. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(3), 77-91.

ธวัช วราสุนันท์ และ โชติ บดีรัฐ. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล

ตำบลบางระกำเมืองใหม่ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 6(2), 52-62.

- นราศักดิ์ ทองเกตุ. (2564). การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านผือ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี. *วารสารพุทธมอค์ ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวฤทธิกลิตาราม*, 6(2), 116-126.
- พรรณี บุมิ และพิชิต รัชตพิบูลภพ. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบไลไทรมา อำเภอมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี. *Journal of Administrative and Management Innovation*, 9(3), 86-94.
- พระธวัชชัย สนธิธมโม (วรรณานิน). (2561). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว*. (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- พระมหาวิระชาติ โปธา. (2562). การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 14(48), 59-69.
- ภัทรวรรณ วรเสฏฐ์จุฑากร. (2562). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดบุรีรัมย์*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์).
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). *ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 (ตอนที่ 40 ก) หน้า 74*.
- วิยาณี ลาลอง. (2560). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนสามปีของเทศบาลตำบลลำพาน อำเภอมืองจังหวัดกาฬสินธุ์*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- ศราวดี ดาวกรแก้ว. (2563). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน:กรณีศึกษาเขตประเวศกรุงเทพมหานคร*. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 14(37), 80-93.
- องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง. (2564). *การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมืองตำบลรอบเมือง อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด*. สืบค้น 28 กันยายน 2565. จาก <http://www.Robmuang101.go.th/index.htm>.
- องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง. (2565). *จำนวนประชากรในตำบล*. สืบค้น 14 กรกฎาคม 2565. จาก <http://www.robmuang101.go.th>.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rdEd. NewYork: Harper and Row.

